

**A szolgád szomjas, áhítja szavad:
Beszélj, Uram, hogy megtaláljalak!
Szólj hozzám a kósza szélből,
Éjben felizzó tiszta fényből,
Csobogja halkán csevegő patak:
Beszélj, Uram, hogy megtaláljalak!**

**Ha tudom: nélküled üres az élet,
S szívemből akarok követni Téged
Mért rossz a lépés, gyengék a
szavak
Szólj hát, Uram, hogy
megtaláljalak!**

**Mert fájhat mosoly, és azért jó a
könnyem
Hogy ma a keresztem mért viszem
könnyen,
Ha tegnap lerogytam súlya alatt?
Segíts, Uram, hogy megtaláljalak!**

**Azt mondd Igédben ott él a
lényeg:
Tudni és tenni együtt Igédet
És hinni, hinni! Az Ige Te vagy,
Beszélj, Uram, mert hallom a
szavad!**

**Tudni és tenni, belül derűsen
És el nem hagyni egy csöppnyi
betűt sem.
Akkor jön békéd, mint derűs
patak.
Szeretlek, Uram! Hallom a szavad!**

(Gyombolai Márton: Beszélj, Uram!)

**XXVI. évfolyam 11. szám
2019. november**

Bulányi György: Közös nevező	4205
Pethő Tibor: Párttitkárok soha nem...	4208
Kovács Tádé: A kommunizmus áldozatai	4211
Marti Z. – Pintér L.: Nagyon szeretném, ha	4213
Cedric Prakash: Keresztények, ébressz!	4216
Bulányi György: Ökológia és közösség	4218
Székely János: Ne kényszerítsék...	4200
Inczedy Péter: A pénz-póráz két oldala	4221
Király Ignác: Bokormisszió	4223
Bajai Éva: Feltétel nélkül?	4223
Barcza Barna: Rendhagyó elmélkedés	4224
VERSEK	4225
Miklovicz László: Homília	4227
GRATULÁLUNK!	4228

*«Az emberi elköteleződés folyóirata – családunkért, nemzetünkért,
mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért.»
Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com*

BULÁNYI GYÖRGY KÖZÖS NEVEZŐ

Az, amelyen állva megszólítható minden ember. S ez csak az lehet, amire mindenki igent mond. Van ilyen közös nevező? Van. A lelkiismeretünk hangja. Erre hajlandó mindenki figyelni? Nem hajlandó rá, de ettől függetlenül azért csak hallja ezt a hangot. Ez a hang tartalmazza azt a nagy nyilvánvalóságot, amelyre senki sem tud önmagában – belül – nemet mondani. Ez az a nagy nyilvánvalóság, aminek tartalmát ki is kell mondanom. Nekem. Kimondom: Senkinek sem lehet joga semmiféle kiváltságra. Ezután pedig azonnal meg kell állapítanom valami nagyon szorosan ide tartozót. Azt, hogy ugyanakkor – és természetünknel fogva – másra sem törekszünk, mint a kiváltságra. Anyánk kedvence, apánk kedvencei szeretnénk lenni, s nehezen

viseljük, ha csak annyira becsülnek minket, mint testvéreinket. Kinőjük ezt a törekvésünket, ha kinőjük.

Természetfeletti?

Van, amit nem növünk ki. Aki ezt a valamit is kinövi, az az eretnek. Mi az, amit nem szabad kinőnünk? Hát csak azt, hogy valakik, még pedig a mi társaságunk adja ki Isten kedvenceit. A miénk, s bizony kilöknek saját társaságunkból bennünket, ha ezt tagadjuk. Mit nem szabad tagadnunk? Azt, hogy a mi társaságunk kapta Istentől – a kinyilatkoztatást. Sok tonna könyvet írtak már arról, hogy mi is ez a kinyilatkoztatás, de azért mindent el lehet mondani egy mondatban is. Ezt fogom tenni. A kinyilatkoztatás – egy mondatban – tehát Istentől érkező olyan eligazítás, melynek birtokába nem juthatunk a magunk emberi természetének erejéből. Azaz a kinyilatkoztatás olyan eligazítás, amelyet Istentől nem emberi természetünk alapján kapunk: a kinyilatkoztatás a természetünket meghaladó, azaz természetfeletti mondanó eligazítás. E kinyilatkoztatás fogalmából már következik is, hogy ez bizony nem lehet közös nevező az ember, az emberiség számára. Ez a kinyilatkoztatás csak azok számára lehet közös nevező, akik hajlandók igazodni hozzá. Már pedig ezt a kinyilatkoztatást valaki vagy valakik kapták, s e valakiknek még soha sem sikerült a maguk kinyilatkoztatását az emberiséggel elfogadtatni. Példának megemlíthetem azokat, akik azt mondják, hogy ők Jézustól kapták ezt a kinyilatkoztatást. Akik ezt mondják magukról, ezernyi egymástól különböző hitvallásban rögzítik azt, amit Jézustól eredőnek vallanak. Jó, ha csak pokolra küldik az övékétől különböző hiteket vallókat, s nem igyekeznek vallásháborúkkal ki is irtani őket az élők soraiból.

Értelmünkkel megragadható?

Ebből következik, hogy az Istentől az ember számára érkező eligazítás nem lehet természetfeletti, amelyet egy kiváltságos valaki, esetleg valakik kapnak az Istentől. Egy ilyen eligazításnak akkor van értelme, célja, haszna, ha az ember, az emberiség számára használható, azaz mindenki számára érthető, és létünk alakításában bennünket előbbre visz. Ha értelmünkkel nem belátható, ha létünket nem gazdagító, akkor az eligazítás a közös nevező megteremtése céljából használhatatlan. A legelső kérdés tehát, melyre válaszolnunk kell, hogy lehetséges-e ez az ilyen eligazítás. Azt állítom, hogy minden teremtmény tudja, hogy mit kell tennie, a giliszta is, a katicabogár is, meg a macska is. Lehetetlen, hogy csak az ember ne tudná, hogy mit kell tennie. Ezen a ponton tudatosítunk kell magunkban, hogy dolgozatunkban eddigelé egy előfeltevéssel éltünk. Azzal az előfeltevéssel, hogy a bennünket körülvevő világ Teremtőből és

teremtményekből áll. A giliszta, a katicabogár, a macska – teremtmények, s ezeknek van végső okuk is. Ez a végső ok pedig az Isten. Majd meglátjuk a későbbiek során, hogy ez az előfeltevésünk tarthatónak bizonyul-e. Az eligazításnak, a kinyilatkoztatásnak beprogramozottnak kell lennie minden teremtményben. Benne kell lennie a teremtmények természetében annak, hogy mire használják kapott létüket. Ha tehát kinyilatkoztatásról beszélünk, akkor annak természetinek kell lennie, ugyanúgy ahogyan természeti ez az eligazítás az emberalatti világban. S ami van, az lehetséges is.

Magunktól nem jöhetünk rá?

A giliszta, a katicabogár, a macska képességei számára teljességgel megragadható, hogy mit kell tennie. Az ember sorsa nem lehet mostohább, mint az övéké. Az ember számára is megragadhatónak kell lennie a maga rendeltetésének. Ez annyit jelent, hogy a Végső októl származó információnak, eligazításnak az ember képességeivel megragadhatónak kell lennie. Értelmével átláthatónak, akaratával megragadhatónak, érzelmeivel átölelhetőnek kell lennie. Ha képes megragadni, akkor ebben az eligazításban nem lehet olyasmi, amire az ember a maga természetes fejlődése során ne jöhetne rá. Mindez nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy a kinyilatkoztatás vagy értelmünkkel megragadható, vagy nem ragadható meg értelmünkkel, s akkor haszontalan számunkra. Ha kinyilatkoztatás tartalma értelmünkkel megragadható, akkor viszont fejlődésünk során emberi természetünk birtokába juthat. Tehát a kinyilatkoztatás nem lehet egyfelől természetfeletti, másfelől értelmünket meg nem haladó. Ha természetfeletti, akkor értelmünket meghaladó. Ha értelmünket meg nem haladó, akkor pedig nem természetfeletti.

Hányféle eligazítás?

Mindez azt is jelenti, hogy végső célunkat, rendeltetésünket illetőleg csak egyetlen eligazításunk van, és nem kettő. Mi lenne ez a kettő? Egy filozófiai, amely a gondolkodástörvények segítségével dolgozik és egy hittudományi eligazításunk, amely nemcsak a gondolkodástörvényekre támaszkodik, hanem ezenfelül még értelmünkkel át nem látható, csak hittel elfogadandó információkra is épít. Ha volna ilyen második fajta, hittudományi eligazításunk, azonnal siralmasabb helyzetbe kerülnénk, mint amilyen a giliszta, a katicabogár, a macska helyzete. Az ő kapott eligazításuk egyértelmű és közös nevezőt teremtő. A mi feltételezett hittudományi eligazításunk értelemmel nem igazolható, nincs rá semmi szükségünk. Csak egy vagy több személy hitére támaszkodik, azaz olyan állításokra, melyek nem igazolhatók a gondolkodástörvények segítségével. Tudunk mi,

emberek a magunk erejéből, azaz a természetünk alapján is, nem igazolható hiteket gyártani. Istenre nincs szükségünk ahhoz, hogy ebbe belesegítsen.

Szükségünk van a természetfeletti, hittudományi eligazításokra?

Hogyan is mondhatok ilyent? A bennünket körülvevő, akár érzékelhető, akár érzékelési lehetőségeinken túli valóság sokkal gazdagabb, sem mint hogy az ember ezt a valóságot átláthatná. Hát nem vágyódsz ezeket is látni? Ha vágyódom, ha nem vágyódom, semmiképpen sem láthatom a valóság teljességét. Csak tudomásul vehetek olyan információkat, melyek vagy igazak, vagy nem. Szükségem van rájuk? Szükségünk van rájuk? Már mint mindnyájunknak, az emberiségnek szüksége van-e rájuk? Nincs szükségünk rá. Ellenkezőleg nagyon kártékonyak. Mindannyiunk számára nagyon kártékonyak.

Mivel igazolom ezt az állításomat? Azzal, hogy aki ilyen, értelemmel mindenki számára át nem látható eligazítás birtokában levőnek tekinti magát, annak kardja élet megacélozhatja, s meg is acélozza, a történelem bizonyossága szerint, ez az ő hite. E hit nélkül is erős bennünk a kiváltságra törekvés. Ha még azt is gondoljuk magunkról, hogy Isten kinyilatkoztatása révén birtokába kerültünk olyan igazságoknak, melyekkel embertársaink nem rendelkeznek, ez megacélozza kardunk életét. Van, aki azt mondja, hogy a történelem minden háborúja vallásháború. Azt hiszem, hogy még az ateisták háborúja is vallásháború. Le akarják igazni a szerencsétlen vallásosokat, akik azt képzelik, hogy van Isten és van kinyilatkoztatás. Az ateista pedig tudja, hogy a világot nem Isten hozta létre? Dehogy is tudja. Honnan tudhatná? Csak hiheti szegény, míg a többi szegény is csak hiheti azt, amit nagy bizonyossággal vall – a maga hite alapján.

Kell-e igazolnom, hogy az, amiben csak hihetek, a legnagyobb veszedelmet jelenti az emberiség, mindnyájunk számára. A szent háborúk szent harcosait, ha elesnének a szent célért vívott harcokban, angyalok repítik a mennybe vagy a hurik ölébe – kit-kit a maga hite szerint. Tehát bátran fogják gyilkolni és tömeggyilkolni embertársaikat, mert nincs veszteni valójuk: hamarabb jutnak el az ember végső üdvébe. *Allah, Allah* kiáltással rohantak őseinkre, a kutyahitű gyaurokra, három századon keresztül a mohamedán törökök, mi pedig *Jézus, Jézus* kiáltással mártottuk kardunk élit a pogányba.

A kérdés csak az, hogyan vagyok akkor én, a katolikus pap, keresztény? Sehogyan. Jézusi vagyok, nem keresztény. Keresztény csak akkor leszek, ha a keresztények hajlandók lesznek jézusivá lenni. Hogyan vagyok katolikus? Úgy, hogy vallom a katolikus hitletéteményt. Mért vallom? Csak azért, mert nem

lehetek ateista. Az istenhívő emberek táborába akarok tartozni. Jézus is az istenhívő emberek táborába tartozott. Mégpedig azoknak abba a csoportjába, amelyikbe beleszületett. Nemzetileg is zsidó volt, vallásilag is az volt. Maradt is zsidó. Akkor is, ha kiközösítették. Én is maradok abban a vallásban, amelyben születtem. S ha egy budaörsi testvéremet megbotráncoztatja, hogy nem mondom szóról szóra a mise szöveget, hogy lelkem szárnyalása szerint alakítom azt, akkor kevésbé szárnyaltatom a lelkem misemondás közben az ő kedvéért, hogy meg ne botráncoztassam őt. Jézus sem cserélt vallást. Olyan nagyszerűnk találta azt a vallást, melynek főpapja keresztre parancsolta őt? Nem találta olyan nagyszerűnek, de jól tudta, hogy hiába választ más vallást, abban is keresztre feszítik. Még ha beállt volna ateistának, az sem segített volna rajta. Ott is keresztre feszítették volna. Pontosán ugyanezért maradok magam is katolikus. Nincs hova menjek. Nincs, ahol jó fiú lennék. Nincs, ahol kellenék: *A nagy világon e kívül nincsen számodra hely. Áldjon vagy verjen sors keze, itt éljed és meghalnod kell.* Jézus és a jézusiak számára ez úgy pontosítandó, hogy egy rövid ideig éljed, aztán sürgősen meghalnod kell. A magam esetében el kell gondolkodnom, hogy mennyire vagyok én jézusi? Miért? Hát csak azért, mert már 89. évemet taposom, s még mindig nem tudtam meghalni. Azzal vigasztalom magamat, hogy nem vagyunk egyformák. Hogy a jézusi fajtából is van gyengébb eresztés.

Ezenfelül még gondolhatok valami mást is. Azt, hogy nem 89. évünkben születünk meg, hanem hamarabb. Fiatalságunk következtében annyira el tud bűvölni minket az a valami, amit igazságnak láttunk meg, hogy megyünk vakon előre, mondjunk és teszünk is érte valamit, s egyszerre csak azt vesszük észre, hogy a Golgotán vagyunk. Nem lehetne okosabbaknak lennünk? Azt hiszem, hogy nem. Az a fiatalság bája, hogy bolondulni tud, s a még fiatalabbakat magával tudja ragadni a bolondulásba. Jézusnak nem volt módja megélni 90. esztendejét. 90 évesen is ugyanazt mondta volna, amit 30 évesen?

Mit mondott? Könyv nélkül mondta, kívülről, betéve azt, amit az elején én is próbáltam megfogalmazni, hogy nincs kiváltság, hogy oszd meg, amid van, hogy elég az egy dénár, de kapja mindenki, s a többi. S mondta és mondta, és akkor is mondta, ha világosan látta, hogy a Kaifás bizony főpap akar lenni és nem akar osztozni, s majd bolond lesz beérni az egy dénárral, s hogy az olyan kötnivaló bolondot, mint Jézust meg kell kötözni és a Golgotára kell juttatni, és ki kell áltani róla a bizonyítványt, hogy Isten és a haza ellensége.

Jézusnak azért nem volt szüksége könyvre és írásra, mert csak azt mondta, amit Isten beprogramozott az emberbe, hogy jónak kell lenni, és szeretni kell a

másikat úgy, ahogy magunkat szeretjük és hogy természetes, hogy az Isten szentsége nem engedni meg, hogy valaki kiváltságos legyen. S mondta ezt annak ellenére, hogy nagyon is tisztában volt azzal, hogy ez a programozás annak az embernek szól, akit olyan szabaddá tett, mint önmagát, minek következtében ez a beprogramozás csak felhívás, csak kínálat, csak ajánlat, és mindegyikünk mondhatja Istennek, hogy egy nagy fenét, én nem leszek balek.

PETHŐ TIBOR

„PÁRTTITKÁROK SOHA NEM HATÁROZHATJÁK MEG AZ ANYASZENTEGYHÁZ MAGATARTÁSÁT”

Tanár úr, párttitkárok soha nem határozhatják meg az anyaszentegyház magatartását – mondta nem sokkal letartóztatása előtt, 1948 őszén Esztergomban, az ÁVH-sokkal körülvett érseki palotában Mindszenty hercegprímás az öt felkereső piaristának, Bulányi Györgynek. A fiatal magyar–német szakos tanár mögött ekkor már néhány éves, ám tekintélyes ifjúsági pasztorációs munka állt. Bulányi a kételyeit akarta megosztani a primással az egyre erősebb egyházüldözés közepette. „Szabad-e, merhetjük-e tovább életben tartani a kisközösségeket?” – kérdezte a piarista szerzetes. „Nem azért tanultuk az ősegyház történetét, hogy régiségtani ismereteinket gyarapítsuk” – válaszolta Mindszenty, félreérthetetlenül utalva rá, hogy ha szükséges, vállalni kell a vértanúságot is.

A lehetőséggel feltehetően ma a Bulányi is pontosan tisztában volt 1945 tavasza óta, amikor is különös jezsuita pap tűnt fel a debreceni piarista rendházban. Tomislav Kolaković Rómából érkezett, ahol nem sokkal korábban XII. Piusz pápával tárgyalt vakmerő tervéről: kapcsolatot kell létesíteni Róma és Moszkva között. A horvát származású pap hamarosan egy partizán orvos papírjaival tovább is indult kelet felé, hogy a fátimai Mária-jelenés egyik üzenetének szellemében újraevangelizálja a Szovjetuniót, megismerje a helyi földalatti közösségeket. Az illuzórikus terv kudarcot vallott, Kolaković nem jutott el a Kremlbe, hogy meggyőzhesse Sztálinékat a kereszténység és a kommunista eszme között a társadalmi igazságok terén kétségkívül meglévő hasonlóságokról. Indulása előtt, egy hónapos debreceni tartózkodása alatt, munkásfiatalokból és szegény gyermekekből négy közösséget szervezett. „Hamarosan eljön az idő – mondta a szomszédos cellában lakó Bulányi páternek –, amikor az egyház csak ilyen kis csoportokban élhet majd tovább.”

Piarista barátját Kolaković előbb tolmácsolni hívta az egyik általa alakított munkásközösségbe, majd távozásakor rábízta diákcsoportját. Ezt a pillanatot tekinthetjük a Bokor mozgalom születésének. A következő évek az aprólékos szervezőmunkával teltek. A hatalmas munkabírású fiatal páter újabb és újabb csoportokat hívott életre, lelki gyakorlatokat tartott, nevét az ország nyugati felén is kezdték megismerni. Hogy mi volt páratlan sikerének titka? Egy, az állambiztonság által beszerzett közösségi tag jelentéséből ezt egyértelműen kiolvashatjuk. Soraiból ma is érezni a karizmatikus Bulányi fiatalokra gyakorolt elementáris hatását: „Középmagas termete van, szép, szabályos arca, barna, hullámos haja, kék szeme s mindig szelíd, de határozott tekintete. Van az egyéniségében valami, ami föltétlen meghajlásra kényszeríti az embert. Ezt mutatja az a tény, hogy Bulányi atyával szemben csak két csoportja áll azoknak az embereknek, akik ismerik őt. Az egyik minden fönntartás nélkül, nagyon szereti, a másik ugyanígy gyűlöli. Közömbös csoport nincs.”

A kommunisták térdnyerése, az erősödő egyházüldözés, az iskolák államosítása egyre nehezebb helyzetbe hozta a közösségeket. 1948 őszén, amikor Mindszenty hercegprímást felkereste (ahogy azt önéletrajzi kötetében is megörökítette), már tisztán látta a helyzetet: „Mindannyian tudtuk, hogy itt az óra, és vége, visszavonhatatlanul vége van valaminek. S kezdődik a küzdelem a létért, a pusztá létért, hogy olyan idők jönnék, hogy ha az egyház meg akar maradni, a föld alá kell vonulnia.”

Azon az őszön Mindszenty-ellenes tüntetők gyűltek a piarista kolostor elé. „Fasisztákat lámpavasra, Bulányit is jó magasra! Húzd meg!” – kiabálta a kisebb, jórészt diákokból álló tömeg a második emeleti ablakban álló atyának. (A demonstráció szervezője még aznap éjszaka titokban felkereste, és bocsánatot kért: piarista diák volt – mondta –, most joghallgató. Azért vállalta el a tüntetés megszervezését, hogy elterelje magáról a gyanút. Disszidálni akar ugyanis, menekülni a készülődő diktatúrából.)

Néhány nap múlva kommunista diákok a szokásos egyetemi hittanóra végén távozásra szólították fel a népszerű papot. A Népszava már novemberben cikket közölt a debreceni „fekete reakció”, különösképpen egy bizonyos „Bulányi atya” aknamunkájáról, decemberben pedig az összes országos lap lehozta, hogyan távolították el a demokrácia ellen uszító „mindszentysta” papot az egyetemről a Köztársasági induló éneklése közben. Újabb néhány nap elteltével bottal felszerelt ismeretlenek a „nép nevében” lefoglalták a Bulányi által vezetett Szent László-diákkollégiumot. A letartóztatás rémképe azonban nem riasztotta el az egyre inkább illegálissá váló pasztorációtól Bulányit. Továbbra is járta az országot: a